

Nr 140.

Av herr **Almkvist**, om provisorisk avlöningsförbättring till vissa lärarinnor i hushållsgöromål och i kvinnlig slöjd.

Genom 1929 års riksdags beslut åtnjuta lärare vid rikets folk- och småskolor under innevarande budgetår provisorisk avlöningsförbättring från ett för ändamålet beviljat extra förslagsanslag, och i årets statsverksproposition hemställer Kungl. Maj:t, att riksdagen måtte för enahanda ändamål bevilja ett lika stort anslag jämväl för budgetåret 1930—1931.

Denna avlöningsförbättring har beviljats i avvaktan på en definitiv lönereglering för ifrågavarande lärarekårer, vilkas ställning i lönehänseende senast bestämdes genom beslut av 1918 års riksdag.

Utom de båda lärarekårer, som härövan avses, finnas emellertid vid folkskolan ännu två kategorier av lärarekrafter, till vilkas avlöning statsbidrag utgår och vilka jämväl synts böra ifrågakomma vid tilldelande av provisorisk avlöningsförbättring, nämligen lärarinnor i hushållsgöromål och i kvinnlig slöjd.

Dessa lärarinnor, vilka före år 1919 varit synnerligen lågt avlönade, erhöles genom beslut av 1919 års riksdag en i någon mån förbättrad löneställning, i det att statsbidraget till deras avlöning höjdes och i samband därmed även det arvode de skulle åtnjuta. Däremot blev ej det av dåvarande folkskolöverstyrelsen framställda förslaget om ordinarie anställning för dessa lärarinnor av Kungl. Maj:t upptaget, och följaktligen erhöles lärarinnorna ej heller de med sådan anställning följande förmånerna av ålderstillägg, lön vid sjukledighet och rätt till pension. Slöjdlärarinnorna fingo ej heller rätt till fri bostad, vilken förmån däremot tillerkändes lärarinnorna i hushållsgöromål.

Ät båda grupperna bereddes visserligen möjlighet till pension genom statens pensionsanstalt, men denna förmån var och är alltjämt helt beroende av vederbörande kommuners beslut och har därför visat sig ej alltid vara att påräkna.

De av 1919 års riksdag bestämda minimibelopp, varmed från och med år 1920 arvode utgår till här ifrågavarande lärarinnor, äro: för lärarinna i hushållsgöromål 255 kronor för kurs å 34 dagar, för lärarinna i kvinnlig slöjd 1 krona 20 öre för undervisningstimme. Vid full tjänstgöring, 30 veckotimmar under 34 veckor (eller för lärarinna i hushållsgöromål 6 kurser årligen), uppgå dessa arvoden till respektive 1,530 och 1,224 kronor för år, vartill kom-

mer dyrtidstillägg efter samma grunder, som gälla för lärare vid folk- och småskolor.

Även om i ej så få större städer här ifrågavarande lärarinnors avlöning numera utgår med högre belopp än ovan angivna minimiarvoden, äro lönerna dock å flertalet orter alltjämt avsevärt lägre än övriga vid folkskolan anställda lärares, och en provisorisk avlöningsförbättring, i avvaktan på en definitiv lönereglering, synes därför vara fullt motiverad även för dessa lärarkategorier, vilka handhava en så betydelsefull del av flickornas undervisning.

En dylik tillfällig avlöningsförbättring har även en gång tidigare av riksdagen tillerkänts lärarinnor i hushållsgöromål och i kvinnlig slöjd, nämligen för år 1919, innan den av 1919 års riksdag beslutade statsbidrags- och arvodesförhöjningen trätt i kraft.

Huruvida här åsyftade avlöningsförbättring, i den händelse den komme att av riksdagen beviljas, skulle, då det gäller lärarinnor i kvinnlig slöjd, utgå jämväl till sådana folk- och småskollärarinnor, vilka meddela dylik undervisning i folkskola, synes böra bli föremål för särskild prövning. Då emellertid i bestämmelserna angående den provisoriska avlöningsförbättringen till timlärare vid de högre folkskolorna sådana timlärare uttryckligen undantagits, vilka i egenskap av ordinarie, extra ordinarie eller vikarierande ämneslärare med full tjänstgöring uppbära provisorisk avlöningsförbättring eller tillfällig löneförbättring, torde en liknande bestämmelse böra gälla även beträffande sådan vid folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola tjänstgörande timlärarinna i kvinnlig slöjd, vilken innehar ordinarie, extra ordinarie eller vikarierande anställning som folk- eller småskollärarinna.

Med avseende på det belopp, varmed avlöningsförbättringen borde utgå, synes i fråga om lärarinna med full tjänstgöring böra gälla vad som kan komma att beslutas för ordinarie, respektive extra ordinarie och vikarierande kvinnlig lärare vid folkskola. Emellertid synas även lärarinnor med kortare tjänstgöringstid här böra medtagas, och torde, med hänsyn till deras synnerligen ogynnsamma löneställning, avlöningsförbättringen för dessa böra beräknas sålunda: för lärarinna i hushållsgöromål, för varje kurs å 34 dagar, $\frac{1}{6}$ av den för ordinarie kvinnlig lärare vid folkskola bestämda provisoriska avlöningsförbättringen och för lärarinna i kvinnlig slöjd det belopp för undervisningstimme, som svarar mot sist berörda avlöningsförbättring.

Med stöd av vad här anförts hemställes,

att riksdagen måtte, i samband med frågan om provisorisk avlöningsförbättring under 1930—1931 till lärare vid folk- och småskolor, *dels* besluta, att dylik avlöningsförbättring måtte utgå, efter här ovan angivna grunder, även till lärarinna i

hushållsgöromål, som är anställd vid folkskola eller särskild anstalt, samt till vid folkskola, mindre folkskola eller särskild slöjdskola anställd lärarinna i kvinnlig slöjd, *dels* bevilja för ändamålet nödiga medel.

Stockholm den 20 januari 1930.

N. J. F. Almkvist.
